

МИЛЛИЙ ИСТИҚЛОЛ МАФКУРАСИ ҲАҚИДА МУЛОҲАЗАЛАР

Мустақиллик тўғрисида фикрларимизни аниқлашда ва ўзгармоқда. Ҳаёт адолатли ҳанам. Бугун ҳар биримизнинг сириндан ўтказмоқда. Ана шу сиринларга бардош бериш учун янги даврнинг (айниқса, ўш даврнинг) вақфларини чуқур ид-роқ қилиш керак. Унинг моҳияти, маънаси, вақфларнинг сез-гирлик билан илғаб олиш учун муайян дунёқарашга, маъна-виятга, эътиқодга эга бўлиш шарт. Бунинг учун эса Прези-дентимиз И. А. Каримовнинг «Ўзбекистоннинг ўз истиқло-ли ва тараққиёт йўли» рисолида ёзилганидек, кишиларнинг тафаккурини қотиб қолган тушунчаларни ўзгариш аниқ-са, муҳимдир.

Ўз-ўзидан маълумки, биз-да мавжуд бўлган инсоний шакллантиришда қўлланиб келинган усуллар, восита-ларни тубдан ўзгариштириш, уни инсон ҳамда жамият манфаатларига бўйсунди-ришни ҳаёт тақозо этмоқда.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, собиқ тузум даври-даги коммунистик йўлга асосланган тафаккур биз мафкура одамлардан умум-инсоний қадриятларга солиқ-ликни, ўз-ўзини аниқлашнинг, миллий гуруҳнинг, маданий ва маънавий меросининг, мустақил фикрлашнинг шаклла-нишига имконият yaratмади. Бу эса тобеллик, паноҳ ис-таш, худбинлик, порахўр-лик, бойликка ҳирс қўйиш каби иллатларнинг илди-з остига олиб келди.

Жамиятда ҳар бир шахс-нинг олдида аниқ мақсад ва масъулият қўйилмаган эди. Гўёки ҳамма ишни давлат қилади-ю у ҳамма нарсага эгаси бўлиб қолади. Қўблат-да «ҳамма бойлик давлатни-ки» тушунчаси асосида тар-бияланган авлодда масъу-лият, бурч каби фазилатлар ички эътиқодга айланмади. Шуларнинг олдини олиш учун Президентимиз маса-лани янгича таққин қилди: «ҳар бир инсоннинг, айниқ-са, эҳдиғина ҳаётга қадам қўйиб келадиган ёшларнинг онгига шундай фикрни синг-

дириш керакки, улар ўртага қўйилган мақсадларга эри-шиш ўзларига боғлиқ экан-лигини, яъни бу нарса ўз-ларининг собит айрат-ши-жоатиға, тўла-тўқис фидоко-рлигиға ва чексиз меҳнатсевар-лигиға боғлиқ, эканлигини аниқлаб етишлари лозим. Худ-ди шу нарса давлат ва халқ-нинг раванг топишининг асосий шартидир. Ҳамма гап шунданки, илмий жиҳатдан асосланган бу фикрларни ҳар бир инсон қалбига етказиш керак бўлади».

Ҳозирги авлод қодирмикин? Уларнинг сабр-бардоши, иро-даси, шижоати етармикин? Албатта, бунда кекса авло-дларга ибрат бўлиши керак. Бунинг учун ҳар биримиз ўзимиздаги иллатларни бар-тарafd этишимиз лозим.

Абу Наср Форобий айтган-ларидек, яхши фазилатларга эришмоқчи бўлган одам, ўзи-даги иллатларни йўқ қилиш-га иштироки зарур. Сўнгра у ҳар бир инсоннинг табиа-тига матълум бир ҳислат тўғ-ри келишини айтди.

Нега бугунга келиб инсоф, адолат, имон, эътиқод каби тушунчалар ҳаётий зарурат-га айланди. Чунки собиқ ту-зум даврида ана шу умум-инсоний тушунчалар камси-тиди. Менинг назаримда, Аҳмад Яссавийнинг башора-ти тўғри чиқди:

Бидъату хурофот
авж олаб элда,
Нисонлардан нисоф,
иймон йўқола.
Адолат ўрнини олиб
жаҳолат —
Юрт тақдирини жокиж,
нокаста қолса.
Арвоҳим чизқириб
фарёда келур.
Ахир, Анишчев, Дидорен-
ко, Сатин, Гдлян, Иванов ва
бошқалар маънавиятимизга,
надр-қимматимизга озмуноча
зуғум этнамадиларми?!

МАЪНАВИЯТ
САРЧАШМАСИ

Демак, мустақилликка олиб келган эзу янтининг ибтидои буюк аждодлари-мизнинг руҳи эмасмикин?

Ҳўш, ҳозир маънавияти-миз юксак даражадами? Очғини, ўтмишдошларимиз-нинг бой маданий меросидан етарли даражада озуқа ол-маганимиз.

Яқинда сеvimли шоримиз Абдулла Орифининг «Ҳаж дафтари» номи тўпلامي қў-лунга тушди. Қўйидаги сатр-ни ўқиб, хайратдан ёқамни ушлаб қолдим:

«Ҳожининг ҳамёнини
урди-ку ҳожни».

Энди мулоҳаза қилиб кў-райлик: пайгамбаримизнинг юртларидаки шундай ишни қилган «ҳожни» ўз юртида ҳа-лоқ, пок яшаганимикин?

Демак, инсон таълим ва тарбиясини, унинг қадрият-лари, эҳтиёжлари тизимини, қолаверса, нафсини тартиб-га солиш ҳар қачонгидан ҳам муҳим бўлиб қолди. Бунинг учун кишиларда истиқболга ижтимоий адолатга, эъти-қодга, худого ишонч ҳосил бўлмоғи зарур. Бу ишонч

фанат маънавият орқали рў-ёбга чиғади. «Маънавият инсон қалбига камол топи-ши учун у қалба, виждон-дан ақл ва қўл билан меҳ-нат қилиши керак. Бу хази-на инсонга ҳаётда барқарор-лик бағишлайди, унинг қар-рашлари шунчалик бойлик орттириш йўлида куч қўри-ша йўл қўймайди, фожиялар вақтида омон сақлаб қола-ди ва моддий қийинчилик кунларида иродани мустаҳ-камлайди» деганда юртбо-шимиз, албатта, ҳақ! Чунки

биз «бой-бадавлат мамла-нат, «фаровонлик» каби ёл-гон тушунчалар билан ёш-ларимиздаги меҳнатсевар-лик иштиёқини сундириб келдик, уларда лоқайдлик, ялқовлик, бепарволик каби гаиринсоний сифатларнинг гуркираб ривожланишига йўл очиб бердик. Шу саба-бли ҳали ҳам айрим киши-лар собиқ тузумни, «комму-низм»ни қўмсаб довдираб юрибди.

Энди мулоҳаза қилиб кў-райлик. Ҳаммамиз виждон эркинлиги ҳуқуқига эга бў-лдик. Эътиқодимизни рўёбга чиқариш учун шарт-шароит-лар яратилди. Хонадонимиз токчаларидан Қуръони ка-рим, Ҳадиси шарифлар, ҳик-матлар жой олди. Ҳўш, на-тижаси-чи? Тафаккурлари-мизда ўзгариш бўлдими? Ҳо-зирача оз даражада. Бир ми-сол: Чуст шаҳрида Деҳқон-обод маҳалласида каттагина қабристон бор. Шу ерда бир қанча кишиларнинг саъй-ҳа-ракати билан бино қурилди. Шу жойда Аҳмад Яссавий тили билан айтганда, «Ҳам-мамизга етадиган тўрт оёқли чубин от» турди.

Яқинда кимдир шу бинога кириб, лампочкаларни, пат-ронларни ўғирлаб, дераза ой-наларини чил-чил қилиб ке-тибди. Ўйлашнинг мумкин — шу аризмадан нарсаяам шунча ваҳимамиз, деб. Йўқ, асло! На худудан, ва ин-сондан қўрқмай ўғирлик қил-ган киши бошқа каттароқ ишга қўл урмайди, деб ким кафолат беради?

Яширмасдан айтиш ке-ракки, мактаблардаги тар-бия усуллари аксарият ўзв-чиларни ишонтирмайди. Масалан бошланғич синфда «Икки ўртоқ» ҳикоясини ўқи-

ганман. Бу ҳам яхши тар-бия воситасидир. Лекин ҳо-зиргача ўз шахримда айиқ ҳам, ўрмон ҳам учратганим йўқ. Мана энди Муҳаммад пайгамбарнинг қуйидаги ҳа-дисидага эътибор берайлик. «Аслар уч киши бўлсаларинг учинчи кишини қолдириб, иккиталаринг гаплашманг-лар, то одамларга қўшилгун-ча, акраринг қўйиш уни (учинчи кишини) ҳафа қила-ди». Иккала фикрнинг мо-ҳияти битта: «чин дўстингни янқа қолдирма!».

Мустақилликнинг бош мақ-сади ўзбек халқининг из-зат-икромини жойига қўйиш экан, энди шу юртининг асл фарзанди бўлсақ, шу респу-бликамизнинг раванг ва та-раққиёт учун қайғуришимиз, амалий ёрдам беришимиз шарт. Ўз истиқлолнинг қўл-га киритган республикамиз ҳар биримизни инсон сифа-тида тан олди, биз ҳам фу-қаролар жамиятини тан оли-шимиз керак. Бунинг учун эса маънавиятнинг илди-зи бўлган дунёқарашни одам-лар онгига шакллантириши-миз лозим.

Биз маориф ходимлари мустақилликка эришган ўз-бекистон Республикасининг иқтисодий, моддий, маъна-вий соҳадаги вақфларини ҳар бир инсон, айниқса, ёш авлод онгига аниқ ва равш-лан сингдириб боришимизни ҳаёт талаб этмоқда.

Шубҳасиз, ёшлар тарбия-сини умуминсоний қадрият-ларга содиқлик руҳи асоси-да олиб боришни ҳаётий за-рурат қилиб олган эканмиз. Президентимизнинг рисола-лари маънавият сарчасимаси бўлиб хизмат қилади.

Жўрабой ҲАЙДАРОВ,
қўлтувчи. Чуст шаҳри.

КАМОМАН ДАРОМАД

ЕКИ РЕСПУБЛИКА «ЗООВЕТСНАБ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИДАГИ АЖАБ ХАНГОМАЛАР ХУСУСИДА

«Қўшни кишиларимизнинг товўқлари орасида юқумли касаллик тарқалиб, битта қолмай қириб кетибди. Батаъ кишилар товўқини сўйиб қолниша аранг ул-гурибди», — деб қолди қиш-лоқдан келган бир дўстимиз.

«Келган ажал товўқлар билан кетаюсин», — де-дигу, бунга унчалик парво қилмадик. Лекин киши-ларнинг товўқларини сўйиб ейишгани ажаблантирди.

Албатта, касалликлар-нинг олдини олиш, даво-лашга керакли бўлган до-ри-дармонлар билан таъ-минлашга масъул идора-ларнинг мутасадди шахс-ларида, — дейиша ҳақлимиз. Лекин биз ишонган ва су-янган ўша мутасаддилар ўз ишига лоқайд ва лаёқат-сиз бўлишаси-чи?!

Чунки кейинги уч йил мобайнида Ўзбекистондаги чорва моллари, парранда-ларда учрайдиган юқумли касалликларга қарши ре-жалли равишда ўтказила-диган даволаш-профилактик тадбирлар вакциналар, зар-доблар, диагностикалар ўз вақтида етказиб берилма-ганлиги сабабли издан чи-қиб кетди. Натижанда, чор-вачиликда оғир эпизотик вазият юзага келди. Аниқ-ланишича, Қашқадарё, На-воий ва Бухоро вилоятла-ридаги айрим паррандачи-лик фабрикаларида товўқ-ларнинг ўлат касаллиги пайдо бўлиб, бундан пар-рандачилик фабрикалари аниқгина моддий зарар қўрибди. Бу ҳол нафақат чорва моллари ва парран-да солғини, балки инсон-лар саломатлиги учун ҳам жиддий хавф туғдириши мумкин.

Очғини, биз республика «ЗООВЕТСНАБ» ишлаб чиқариш бирилшмасида илгари ҳам бўлгандай, ўша вақт-даёқ бирилшма базалари, омборхоналар ва қўйи таш-килотларда ўз низомиларига қўра юклатилган вақфлар-ларни, молиявий нитизо-ми бузилганлиги, дори-дар-монлар буюртмага асосан таъминланмаётганлиги, дав-лат мулк талон-торож қи-линиб, айрим дори-дармон-ларнинг лицензиясиз четга олиб чиқиб кетилаётганли-ги матълум бўлганди. Мо-лия ҳўжалик фаолиятидан топилган қатор камчилик-ларни тузатиш ва туғатиш учун имконият — муҳлат берилганди.

Аммо бирилшма бош ди-ректори Э. Самуков хато-ларини ўз вақтида тузат-мади. Тафтидан норози бўлиб вазирилик шижоат-хати йўллади. «Қўлга туш-маган ўғри эмас» — дейи-шади. Э. Самуков ҳам раҳ-

лар ходимлари томонидан қўлга тушди.

Фаргона вилояти «ЗОО-ветснаб» бирилшмаси со-биқ директори А. Иброҳи-мов эса шу йилнинг баҳор-ида 1.772057 сўмлик ўта ноёб дори-дармонларни ва-зириликнинг руҳсатисиз То-жикистон Республикасига олиб чиқиб кетаётганда шу вилоят божхона ходим-лари тузоғига илди. Сурхондарё вилоятдан ҳам 682,3 миғ сўмлик дори-лар четга — Тожикистонга олиб чиқилаётганда бож-хоначилар тўхташиб қо-лишди.

Ҳўш, айбдорлар аниқла-нибди-ку, тағин нима гап дейишимиз мумкин. Гап шунданки, ўз мансабини су-истъмол қила туриб, қил-мишини тан олгиси келма-ётган раҳбарлар бемалол юришибди. Назаримизда улар бозор иқтисодиётини «ўлдининг эшагини суғору пулини ол», қабилади ту-шундирганга ўхшамади.

Ўрташ Самуков қўрсати-лган камчиликлардан ва бе-рилган нитизоий чорадан тўғри хулоса чиқаради. Аввалги ўтказилган тафти-шда аниқланган 69755 сўм-лик зарарни айбдорлардан вақтида ундириб олмади. Янавоқар ишхоналар зи-ма-сидаги камомаллар матери-алларининг теғров идора-ларига ўз вақтида юбори-лишини таъминламади. Йўиларда чорва молла-рининг ҳар хил юқумли ка-салликларга чалиниб, ҳо-ром ўлиши қўйиб кет-ганлигиға эътибор қилма-ди. Қолаверса, вилоятлар-даги раҳбарлар дори-дар-монларнинг чет республи-каларга Вазирлар Маҳка-масининг руҳсатисиз олиб кетилаётганлиға парво қил-мади. Шу боис, унинг ўз вақфисини бўшатиб қўйи-ши зарур, деб топилди. Шу қаторда Тошкент, Жиз-зах, Андижон, Фарго-на вилоятлари «ЗОО-ветснаб» бирилшмалари бошлиқлари ҳам қуруқ қо-лишмади.

Албатта, юқоридаги сис-теъмолликлар кимларнинг-дир манфаати учун хи-змат қилган. Тафтиш да-мида аниқланган камомал-лар кимларгадир даромад келтирган. Айбдорлар ном-ма-ном аниқланди, ҳўж-жатлар республика проку-ратурасига топширилди.

Очл БОБОВЕКОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Қишлоқ ҳўжалик вазири-
лиги назорат тафтиш бош-
қармаси бошлиғи.

Шўхрат РЎЗИЕВ,
журналист.

Меросимизни ўранамиз

ЯССАВИЙ РУҲИНИ ШОД ЭТИБ

Республика Маданият ишлари вазирилик иштироқ байрам арасида яна бир тадбир ўтказди.

Навоий номи республика давлат кутубхонасида Ҳўна Аҳмад Яссавий ҳазратлари хотирасига бағиш-лаб уюштирилган китоб-хоналар конференцияси кўп-чилигида яхши таассурот қолдирди.

Маълумки, Яссавий ҳаз-ратлари ҳақида қозлаб кит-облар, илмий рисолалар ёзилган. Рустам Алимов тайёрлаган биографиядан эса ана шу барча асарлар ҳақида матълумот олиш мумкин. Биография-нинг илк бор бизнинг юртимизда ва бизнинг муал-лифларимиз томонидан тай-ёрлангани нур устига аъло нур бўлди.

Ҳамма номидаги Акаде-

Жомбой районидаги «Чор-вадор» давлат ҳўжалик ми-ришкорлари тобора кўпроқ махсулот етиштириш учун ҳаракат қилишаётир. Улар эл дастурхонига қўллаб қўлти, сут етказиб бериши-ни янғ қилишади. Сигар соғув-чи Вера Лазерева эса ўз боқимизда 27 бош соғин-нигириг ҳар бирдан 3100 килограмдан серқай-моқ махсулот олиша ҳара-кат қилаётир.

Суратларда: 1. Бош вете-ринария враччи С. Узоқов ва бригада бошлиғи ердамчи-си Р. Нурматов. 2. Илгор чорвадор Вера Лазерева. Н. АЛМУРДОВ олган суратлар.

Иқтисодий алоқалар

ТОШКЕНТДА КўРГАЗМА ОЧИЛДИ

Эрон Ислон Республика-си мамлакатимиз муста-қиллигини биринчилардан расман тан олган давлатдир. Тошкентда бу мамлакатнинг биринчи марта савдо-саноат кўргазмасининг очилиши ўзвара ҳўқорлик ва ҳамжи-ҳатликка мойил алоқалар-нинг яққол тиссоли бўлди.

«Ўзэксомарказ»да кўргаз-ма очилиши олдиндан бўлиб ўтган матбуот конферен-циясида Эрон Ислон Рес-публикасининг Ўзбекистонда-ги факультетда ва мухтор элчиси Ҳўшимий Гўллобоғ-ний ва республика савдо вазири ўринбосари Басиро-да ўзаро алоқалар, ички мамлакат муносабатлари истиқболлари ва очилаёт-ган кўргазма ҳақида сўзлаб бердилар. Шундан сўнг та-навали очилиш маросими бўлиб ўтди. Унда Ўзбеки-стон Бош вазири ўринбосари М Қўрабоев ва бошқа рас-мий кишилар ҳам қатнашди-лар. Кўргазмада 40 та яқин корхона ва фирма мах-сулотлари намойиш этилиб, уларнинг савдоси ҳам мўл-жалланмоқда.

А. РЎЗИЕВ.
Суратларда семинар чоғи.
А. ТўРАЕВ олган суратлар.

АВШЛКЛАР БОҚОВАЛАР ХАБАРЛАР

ДЭУ АЛОҚА УРНАТМОҚЧИ

АШГАБАТ. Жаңубай Корейнинг ДЭУ йирик корпорацияси Туркманистон билан узоқ мuddатли ҳамкорлик қилишни мўлжалламоқда.

Унинг вакиллари туркман бозорининг ички имкониятларини ўрганиш мақсадида Ашга-батга иш юзасидан сафар қилди. Улар савдо-саноат палатаси, қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат вазирилик, бир қатор соҳа ва-зирилари, корпорациялар раҳбарлари билан музокаралар олиб борди.

Бу учрашуларда томонлар икки томонла-ма савдо-иқтисодий ҳамкорлик ўрнатиш бў-йича таклифлари билан ўртоқлашдилар. Жўмладан ДЭУ Туркманистонга ичмам енгил ва юк автомашиналари, телевизорлар, газламалар, саннат ускуналари, халқ ис-теъмол моллари, дори-дармонлар етказиб бе-риша тайёр. Бундан ташқари Туркманистон-да тўқимачилик ва бошқа хил махсулотлар ишлаб чиқариш бўйича қатор қўшма корхо-налар яратиш, хом ашёни қайта ишлашчи фабрикаларни қуриб битизиш ҳақида так-лифлар музокама қилинди. Корейлик меҳ-монлар Туркманистоннинг газкувуллари Тур-кия ва Японияга ўтказиламаги билан қизи-қилар.

БОЗОР ВА ОЛИИ МАКТАБ

АЛМАТИ. Қозғистон пойтахтида «Бозор ва олий таълим» халқаро илмий-амалий анжумани бўлиб ўтди.

Унда бозор иқтисодиёти шароитида кадр-лар тайёрлаш билан боғлиқ масалалар му-ҳокама қилинди. Анжуманда қатор чет эл мамлакатларидан меҳмонлар, Қозғистон корхоналари раҳбарлари, олий ўқув юр-тарининг олимлари қатнашдилар.

ДИПЛОМАТИК ҚўЛЛАВ-ҚўВАТЛАНАДИ

БИШКЕК. Қирғизистон Адлия ва-зириликда миллий дипломатиянинг қўл-ла-қувватлаш ва ривожлантириш фонди рўйхатдан ўтказилди.

Республика ички ишлар вазирилик, барча вилоятларнинг ҳўқимлари, «Озов» корпорацияси, «Интер-Бишкек» корхонаси ва «Манас-Ота» уюшмаси бу ишнинг ташаб-бускорлари бўлишди.

Янги фондинг асосий мақсади чет эл давлатларида ишлаш учун маоратий кадр-ларни тайёрлаш ишига ёрдамлашдир. Бун-дан ташқари у ижтимоий ва меҳр-шафқат фаолияти билан ҳам шуғулланади. Янги фонд маблағининг бир қисми халқларни иноқла-штириш, мамлакатлар ўртасида яхши ва амалий муносабатларни ўрнатиша қаратилган ечим ва дастур ҳамда лоийхаларни рўйбга чиқариш мақсадида сарфланади.

ЯНГИ АВТОВС ИҲЛИ

БИШКЕК. Қирғизистон ва Ўзбеки-стон ўртасида автобуслар қатнови қайта тикланди.

Бу йўлларда Ўзбекистонга қарашли «Мер-седес-Бенц» маркали 6 та ҳар томонлама қулай автобуслар қатнамоқда. Қирғизистон томони эса ана шунча «Икарус» автобуслари-ни йўлга чиқарапти.

ИШБИЛАРМОН ХОТИН-ҚИЗЛАР

АШГАБАТ. Туркманистон ишби-лармон хотин-қизлар уюшмасининг мақса-ди ишбилармон аёллар фаолиятига ёрдамлашдиган иборат.

Бу янги жамоат ташкилоти мамлакатда ишбилармон фаолияти билан шуғуллана-ётган хотин-қизлар иштирокида бўлиб ўтган таъсис анжуманида ташкил этилди.

Уюшма янги урфдаги миллий либосларни жуи буюмларни тайёрловчи кичик корхо-наларни яратиш билан ўз фаолиятини бошла-ди. Меҳнат қилувчилар учун оилавий яси-лар, қобилиятли болалар учун ҳам мактаб-лар яратиб берилади.

САМАРҚАНД САХОВАТИ

ХўЖАНД. Тожикистоннинг Пан-жинкент тумани 70 оиласи яқинда қу-вончли шодёналарини ўтказди.

Уларга янги уйлارнинг қалитлари берил-ди. Янги уй-жой биноларини Самарқанд шаҳридаги ўйсузлик комбинати азаматлари бунёд эттишди.

НЕФТЬ МУАММОСИ ҲАЛ БўЛАДИ

АЛМАТИ. Бу йил Қозғистонда нефть қазиб чиқариш суръати биринчи-ча қайтамоқда.

Олти ой мобайнида бу қўрсаткич 10 ф-изга қайтади. Бунинг учун ҳўкумат Россия билан битим тузди. Шундан қўлиб, қўшни мамлакат Қозғистонда нефтин қидириш қазиб чиқариш ва ташин билан шуғул-ланади. Янги лойиҳанин ҳўжжатлари қозан-дан тузилдиган шартнома шу йилнинг ок-тябрь ойида имзоланиши мўлжалланмоқда.

ХАЛҚАРО АНЖУМАН

АЛМАТИ. Бу ерда ЮНЕСКО ва ЮНИСЕФ раҳнамолигида Қизил Ҳоч қочқилар масаласига бағишлаб ташкил этилган халқаро анжуман ниҳонсига етди.

Анжуманда жаҳоннинг бир қатор мам-лакатларидан ўнлаб олимлар, мутахассис-лар ва тадқиқотчилар қатнашдилар.

[Марказий Осиё давлатлари азборот агентликлари ва рўёномадан олинди].

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI MUSTAQILLIKINI IKKI YILDA MUKAMMOL QILDI

ХОРИЖ ТЕХНОЛОГИЯСИ АСОСИДА

Сўнгги пайтларда республикада голландияликларнинг турли соҳалардаги тажрибалари тез-тез тилга олинаётган. Биз Президентимиз И. А. Каримовнинг бу мамлакатта сафарини ойнайхонча орқали кўриб, таассуротларини эшитиб, халқнинг ҳақиқатан меҳнатқашшига, тадбиркорлигига тан бердик.

Тўғри, меҳнатқашлик борасида бизнинг халқимиз ҳам ҳеч қандам нам эмас. Лекин, илғор тажрибалар, фан ютуқларини амалда қўллаш борасида орқадан қолиб кетган эканмиз. Баҳмал туманида ҳам кўп йиллардан бери картошка экиб келинади. Республикада бозорларда картошканинг таърифи олманганидан қолдирилмади. Лекин, ҳосилдорлик паст. Шунинг учун бу йилда бошлаб биз ҳам голландияликлар тажрибасини қўлга киритдик. Ҳамдам Худойбердиев ва Махмуд Холмуродовлар бошлиқ бригадаларда 120 гектар ерга хорижийликлар технологияси асосида, барча тартиб-қоидаларга риоя қилинган ҳолда голландиянинг турли картошканини қиладик. Ҳозирча натижа кўнгилданлик келтирди. Парварши ҳам ўз вақтида амалга оширилади. Гектарига 30—35 тонналик хирмонни қўзлаб турибмиз. Агар тажрибамиз муваффақиятли амалга ошса, икки-уч йилда картошкани узоқ ўлкалардан олиб келиш ўрнига, ўзимиз жўнатадиган бўлсак ҳам ажаб эмас.

Ҳайт—ҳамманнинг устози. Етмишасаксон йиллик умр йўлларини босиб ўтган оқсоқолларнинг бой тажрибаси тилга ҳам тошмайди. Жиззах вилояти ҳокими Алишер Тошкенов ҳар кун табаррук отахонлар, меҳнат фаришталари билан учрашганда ана шу ҳикматнинг ҳақиқатига яна бир бор ишонч ҳосил қилади. Владимир ПАНОВ олган сурат.

ТЕРАН ТОМИРЛАР

Онам мактабда муаллима, дадам — бир ташкилотда ҳисобчи, Утган йили Зарбдор туманидаги О. Малибоев номи 3-ўрта мактабин аёло баҳолар билан битирдим. Тест сновларидан муваффақиятли ўтиб, Туркияга йўл олган талабалар сафидан ўрин олишга мушарраф бўлдим. Бир йил давомида Бурса шаҳридаги Улудаг университетда тақсил олдим. Мен бу ўқув юртини иқтисод қўлиётганга қабул қилишган. Биринчи йилда биз асосан турк тилини, умуми турк тарихини чуқур ўрганиш билан машғул бўлдик. Бизга билим олишмиш учун барча шароитлар муҳайё қилинган.

Биз ўрта мактабда ўқиб юрган пайтларда Туркия ҳақида дегури ҳеч нарса билимасдик. Энг галатини шунданки, Туркистон давлатлари бўлган — Қирғизистон, Қозғистон, Туркистоннинг муғрофий шарт-шароити, иқтисоди, тибати ҳам алоҳида-алоҳида, бир-бирдан ажратилган ҳолда ўрганиларди. Дарсликларимизда уларнинг муштаракликлари ҳақида маълумотлар дегури йўқ эди.

Туркиядаги тақсил пайтида билдикки, туркийликнинг илдизи теран экан. У шу тилга мансуб ўнлаб иллат ва элатларни ўз ичига олар экан. Ҳақон ҳаритасида сочилиб ётган туркий халқларнинг тарихий қамбарчилиги, оғаничилиги, урф-одатлари, куй-қўшиқлари, орау умидлари бир хиллигини, фанатиклигини, ўзбек йиллар давомида сўнги тўқсанлар тўғрисида бир-биримиздан ажратиб келганлигини энди англай бошладик. Бизлар бу туркийлик, бу қозғистонлик, бу қоракаллик, бу ўзбек деб ажратадиган улуг олимларимиз, шорларимиз Туркияда яхлит бир элнинг — буюк Турк элининг фарзандлари сифатида ардоқланади.

Мана шу тўғу қардошлар юртида тақсил қўраётган 2 минг ўзбекистонлик йигит-қизларнинг кўнглидан чуқур жой олаётди, десам хато қилмаган бўларман.

Туркия давлатининг ёшларимизга қилаётган ғамхўрлиги, қўрқатган хизматлари икки кўрсаткичнинг янада яқинлашуви, ҳақонда туркийлик бағирининг юксалишига хизмат қилади, деб ишонаман.

Шароф НОСИРОВ, Бурса шаҳридаги Улудаг университети толиби.

ЧЕТИНИНГ ЕВРОПАГА САФАРИ

© Анқара, Туркия ташқи ишлар вазири Ҳикмат Четин Европага қилган сафаридан қайтиб келди.

У Англия ва Францияда бўлди, сўнгра Женева шаҳрида Босния ва Герцеговина муаммосини ҳал этиш бўйича музокаралар олиб борди. Четин Босния ва Герцеговина давлати бошлиғи Алия Иззетбегович ва ташқи ишлар вазири Харич Сладич билан учрашди.

«Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Босниядаги аёвсиз қирғинни тўхтатиш борасида самарали чоралар кўролмапти, — деди Четин, — сербларнинг босқинчилигига дарҳол чен қўйиш лозим. Бунинг учун жаҳон ҳам-жамияти жиддий ҳаракатлар қилиши керак».

«АСОСИЙ МАҚСАДГА ЭРИШИЛДИ»

© Россия марказий банки раисининг ўринбосари Виктор Андреев «Эхо Москвы» радиостанцияси орқали чиқаришда «Пулларни алмаштиришдан асосий мақсад — Россия валютасини яраттишга эришилди», деди.

Унинг фикрича, валюта-молия масалалари юзасидан республикалар билан музокара олиб анча сармаҳсул бўлмади. Рублининг ноёни мақомини бартафат этиш, бундан бўён янгича рубль минтақасини барпо қилиш ҳақида сўз юритиш имконини беради. Айтиш пайтида валюта-молиявий ҳамкорлик механизми билан бирга рубльни республикалар валюталарига алмаштириш борасида ҳам музокара олиб борилмоқда.

«ТИБЕТ ХИТОЙ ТАРКИБИГА ҚИРМАНДИ»

© «Мен бутун масъулиятни ҳис этган ҳолда айтмакчи, Тибет Хитойнинг бир бўлиши керак». Будда динига сиғинувчиларнинг маънавий раҳнамоси Далай—Лама Тибет муаммоларига бағишланган семинарда ана шундай таъкидлади.

1959 йилдан бўён қувғинди бўлиб Хиндистонда яшайётган Далай—Лама Тибетнинг тинчлик минтақасига айланишини ёқлаб, бу юртинг амалга ошириш учун жаҳон жамоатчилигини ХХР раҳбарлигига таъсир этишга чақирди. Унинг фикрича, Хитой айтиш пайтида Тибетнинг табиий бойлиқларини аймай исроф этмоқда. У ерда «маданий қирғин ва аҳоли агрессияси» сиёсатини амалга оширмоқда.

ЖУРНАЛИСТЛАР ҚУРБОН БУЛМОҚДА

© Туркиянинг шимоли шарқидати Сивридже шаҳри ақнида «Озгюр Гюнде» рўзномасининг 19 ёшли репортёри мурдаси топилди. Бу қотиллик учун масъулиятни «Турк—Усмоли қасос гуруҳи» яширин ташкилоти ўз зиммасига олди.

Газета нашр қилинаётган 1992 йилнинг май ойидан бўён «Озгюр Гюнде»нинг олти репортёри ҳалок бўлди. Утган йил февралдан бўён эса мамлакат шимоли-шарқиди 14 журналист ўлдирилди. Айрим расмий шахслар бу террорчилик ҳаракатларига «Ҳеэбиоллоҳ» курд элчиликларини гуруҳининг кўли бор, деб таъкидламоқдалар. «Тюркиш дейли ньюс» рўзномаси ана шу ҳақда хабар қилди.

«СИЕСАТЧИ БОЙ БЎЛОЛМАЙДИ»

© Бундан ярим йил муқаддам Шимолий Корея Президенти Ким Ён Сам жамоатчилигига ўз моддий аҳоли ҳақидаги маълумотларини ошқор этган экан, «Кимни бойишни ҳоҳласа, сиёсатдан узоқроқ юргани маъқул» деган эди.

Яқинда у жамоатчиликка ўз моддий аҳоли ҳақидаги маълумотларини ошқор этди. Дарҳақиқат, Утган олти ой ичиде бойиш учун ёқда турсин, Ким Ён Самнинг фаровонлик даражаси анча пасайиб кетганлиги ойдинлашди.

«МИНСК ГУРУҲИ» АЪЗОЛАРИНИНГ МУРОЖААТИ

© Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашининг Тоғди Қорабор бўйича «Минск гуруҳи» иштирокчиларидан тўқиз давлат — Белоруссия, Германия, Италия, Россия, АКШ, Туркия, Франция, Чехия ва Швеция «Мартуни, Физулий, Гадрут минтақасида ҳарбий ҳаракатлар кенгайганидан ғоят ташвишда» эканини билдирди.

Қорабор можаросида иштирок этаётган томонлар вакиллари билан Римда этаётган масъулашувлар чоғида қабул қилинган мурожаатномада шу ҳақда маълум қилинади.

Мурожаатномада, шунингдек, дарҳол уруш ҳаракатларини тўхтатиш ва бевосита мулоқотлар йўли билан яқин ўн кун давомида амал қилган ўт очилган тўхтатишни тиклаш, аҳоли яшайдиган ҳамда бошқа ҳудудларни босиб олишга чен қўйиш, ўқна тутиш ва бомбардимон қилишлардан тийилиш талаб қилинган.

АГАР СЕНАТ ТАСДИҚЛАСА...

© Президент Билл Клинтон Ж. Шалкнашвилини Америка Қўшма Штатлари Куролли Кучалари штаб бошлиқлари комитети раиси этиб тайинлашга қарор қилганини билдирди. АКШ конгрессиде сенат унинг номзодини маъқулласа, Ж. Шалкнашвили 30 сентябрда истафода чиқадиган Э. Пауэлл ўрнига юқоридати мансабга тайинланади.

Ж. Шалкнашвили айтиш пайтида Европада НАТО Бирлашган Куролли Кучалари олий баш қўмондонини лавозимини эгаллаб турибди.

[Ҳақон ахборот агентликлари ва рўзномаларидан олинди].

Иқтисодий ислохот

Жиззах — номи кўна тарихини сарғайган арақларига ўчмас қилиб нақшланган шаҳарлардан бири. Кўна Туркистоннинг қон ўртасига жойлашган бу шаҳар тарихида неча бор вайрон бўлиб, неча бор қаддини тиклаган. Сўнгги йилларда йилда унинг қиёфаси тубдан ўзгарди. Туман марказидан йирик сановатлашган шаҳарга айланди. Сановат эса бугунги кунда оғир иқтисодий қийинчиликларини бошдан кечираётган соҳа. Жиззалликлар мана шу машаққатларни қандай бартафат этмоқди? Муборакки шаҳар ҳокими Комилжон Зоиров ҚОБИЛОВ билан шу ҳақда сўзлашдик.

А. НАРИМОНОВ, Баҳмал районидати «Тонготар» давлат хўжалиги баш агрономи.

— Иқтисодий тўзумнинг, иқтисодий муносабатларнинг ўзгариши деҳқончиликка ўнча катта зарар етказмайдик. Бироқ, яқин йиллар тажрибасидан маълум бўлдики, сановат корхоналарини тўхтатиб қўйиш, ишсизликни вужудга келтириши, шаҳар иқтисодий-ижтимоий ҳаётига жиддий зарба бериши мумкин экан. Ҳайриятки, республикамиз Президент И. А. Каримовнинг доно сиёсати тўғрисида иқтисодий ҳаётимиз чоралари ўз вақтида амалга оширилди, ҳақон ўнча қийинлашди. Мана шу пайтда шаҳар сановатини издан чиқармаслик учун қандай тадбирлар шўрдади!

— Галатиси кўнлик, ҳар қандай қийинчиликнинг ҳам ўзига хос шарофати бўлар экан. Бундай дейишимнинг босиси шунданки, биз етмиш йилдан ортқик вақт давомида яшаган иқтисодий тўзум одамларни жоисиз машинага айлаштириб қўйди. Буорамсанг тек тура...

— Аста секинлик билан бўлса-да, шаҳар сановати изга тушиши ва шу йилнинг ўтган даври мобайнида 5 миллион сўмликка яқин маҳсулот ишлаб чиқарилиди, ҳақон истеъмолчи моллари тайёрлашда ўнчи сурьати 110,6 фоизни ташкил этди.

— Мана шу ўнчиларнинг баш омили нимадан иборат бўлди!

— Аслида шахримиздаги корхоналарнинг ҳаммаси ҳам маҳаллий ҳом ашё билан ишлаб кўнлик. Лекин иқтисодий тўзум атайлабдан шундай қилганики, Ўзбекистоннинг ҳом ашёси алаҳқабларга жўнатилиб, у томонда қайта иш-

ланиб, яна ўзимизга қайтиб кўнлик. Иқтисодий қийинчиликлар бошланган тадбиркор раҳбарларимиз ҳом ашёни ўзимизда қайта ишлаш йўллари кўнликлар билан топдик. Жиззах пластмасса заводида чет эл ишбилармонлари билан ҳамкорликда терш маҳсулотларини қайта ишлаш йўлга қўйилди, шунинг ичиде ишлаб чиқариладиган цехлар ишга туширилди. «Сўдиёна» фирмаси билан ҳамкорликда

қурилиш ойналари чиқаради. Жиззах ил-йигируа фабрикаси, трикотаж Бирлашмаси жамоалари ҳам республикамиз ҳудудидати корхоналар билан ҳамкорликни йўлга қўйди, ўзларини йўлга олди. Ҳатто, трикотаж Бирлашмаси ишлаб чиқаришини тўғалган жарағини ўтди. Матон тўқимдан тортиб, пардозлаш, бўяш, тайёр кийимга айлантириш шу ернинг ўзиде амалга ошириляпти.

— Кўришиб турибдикки, шаҳар сановатчилари кечаги оддий ирчиқидан бугун ишлаб чиқаришини тадбиркор, ташаббускор эгаларига айланди. Энди истиқбол режасига ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Мустақилликнинг шарофати билан йўлимиз ҳам очилди, кўлимиз ҳам очилди. Ҳорик билан тўғридан тўғри ўзаро фойдали муносабатлар асосида ҳамкорлик қилиш имконияти пайдо бўлди. Файпоқ тўку ва ил йигируа фабрикалари Швейцариянинг «Рейтер» фирмаси билан ҳамкорликда чет эл ускуналарини ўрнатишда, яқин орада жаҳоний ўлчамларга тўғри

— Дарвоқе, меҳнат жамоаларининг хоҳишига кўра сановат корхоналари ҳиссдорлик жамиятларига айлантириляпти. Шаҳримиздаги маҳаллий сановат Бирлашмасига қарашли тикув фабрикаси 1991 йили 7,5 миллион сўм қара билан яқунлаган эди. Мулкчиликнинг янги шаклига ўтган, ўтган йили 1,5 миллион сўм фойда кўрган бўлса, шу йилнинг биринчи яримда бу кўрсаткич 8 миллион сўмни ташкил этди.

Ҳозирги кунда сўт заводи ва гўшт комбинатлари ҳам ҳиссдорлик жамиятига ўтиш таррадудини кўнликляпти. Бу йўл кейинчилик бошқа корхоналарнинг ээтиборини ҳам ўзига тортиши шўбҳасиз.

ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИДАН

— Аста секинлик билан бўлса-да, шаҳар сановати изга тушиши ва шу йилнинг ўтган даври мобайнида 5 миллион сўмликка яқин маҳсулот ишлаб чиқарилиди, ҳақон истеъмолчи моллари тайёрлашда ўнчи сурьати 110,6 фоизни ташкил этди.

— Мана шу ўнчиларнинг баш омили нимадан иборат бўлди!

— Аслида шахримиздаги корхоналарнинг ҳаммаси ҳам маҳаллий ҳом ашё билан ишлаб кўнлик. Лекин иқтисодий тўзум атайлабдан шундай қилганики, Ўзбекистоннинг ҳом ашёси алаҳқабларга жўнатилиб, у томонда қайта иш-

Маҳалла—юрт кўзгуси

ТАРБИЯ ЎЧОҒИ

Болалигим қишлоқда ўтганлиги сабабли маҳалланинг тарбия борасидаги таъсири нақадар кўнли эканини яқин билсаман. Ойлашда нобон ўғил, беҳақ кўн ўстирган ота-оналарнинг, аракўрў, кўн эғри кимсаларнинг давраларида ер чиқиб ўтигани, ўз-ўзидан мулаам бўлиб чиқиб кетгани ёки элга бутунлай арашасмай қолганини кўрган пайтларим кўп бўлган. Бу ҳол ҳаммага сабоқ бўларди, ёшлар ўзиде маҳалланинг ҳеч ерда ёнлмаган, бироқ, доимо устивор тартиб-қоидаларга бўйсунганига мажбур сезар ва шунга риоя қиларди.

Лекин кейинги йилларда-ўттиз йилларда маҳалла ээтиборисиз қолди. Миллатининг гапирсанг, «миллатчи» тамғасига дучор қилдилар. «Маҳаллийчилик қилапти», деган таъкид ланъатдан кўриқиб, маҳаллани тилга олма қўйдик. Оқиба-ни, ахлоқ-одоб издан чиқди. Бу қўнлик, нима ҳунар билан шугулланаётгани билан нариги қўнли қизилмай қўйди. Кўп қаватли уйларда одамлар бир-бирини ғира-шира танийдиган, ҳатто танимайдиган даражага келди. Катта шаҳарларда бўлса майли, лекин шу ҳол бизнинг шаҳарларда ҳам рўй берди. Бир-бирини танимагандан кейин ултга, жиҳозлашчиликка ўри қолмади. Ҳамма ўз билганича яшай бошлади. Ҳар хил ярамас иллатлар учурди. Ўғрилик, безорилик, фоҳишалик, арақхўрлик авжига чиқди, қовиллар, кўчалар ифлосланди. Чунки, эга йўқ. Ҳамма ўзи-ўзи билан овора.

Ҳайриятки, мустақил шарофати билан тикланаётган қадриятлар қаторида кўндан унутилган маҳалланинг обрўси ҳам кўнлик. Президентимиздан тортиб, туман ҳокимларига ээтибор бера бошлади. Натжада кўп яқин ишлар бошланди кетди.

Бизнинг Пахтакор шаҳримизда 21 минг аҳоли истиқомат қилади. Миллатлар байналмидал, 42 та кўча бор. Ҳориз шаҳар 6 та маҳаллага бўлинган. Шу йил баҳорда туман ҳокими ўн-

там Олимовнинг ташаббуси билан ҳамма маҳаллаларда ҳисобот-сайлов йилгилишлари ўтказилди. Туман ва шаҳар ташкилотларининг раҳбарлари тақлиф этилди. Қурилишга, ободончиликка таалифлуки нимадан, уни тузатиш учун маҳалла кенгаши тарбияда хотин-қизлар кенгаши, тўй комиссияси, ўртоқлик ҳакамлари, кўча оқсоқоллари кўча даёвоилари киритилди. Бу фаолларга тўғилар маъракаларга раҳбарлик қилиш, тартиб билан ўтказишдан ташқари, кўчаларнинг, ҳовлиларнинг ободончилигини таъминлаш тартиббузарликларига жиноятчиликка қарши кураш соҳасида катта ҳуқуқлар берилди.

Ҳозирги пайтда ҳар бир маҳалла кенгаши ички ишлар бўлимининг участка вакилига, ўз шифкорчи, ўз санитария ҳақимига эга. Коммунал хўжалик бўлиминдан ишчилар, трактор ва тиркама аравалар бекитиб берилган. Ишчи, механизаторлар маошини иш жойидан олади, маҳаллага хизмат қилади. Савдо дўконларида тартиб ўрнатиш ҳам, кичик корхоналар ишини ташкил этиш, ишчиларни иш билан таъминлаш, мактабдаги таълим-тарбия ишлари билан ҳам маҳалла фаоллари шугулланади. Маҳалла кўмиталарига идора ажратиб берилган, керакли жиҳозлар билан таъминланган, жамғармасида 400-500 минггача пули бор. Муҳтожларга керагича ердам бериш ўз ихтиёрларида. Энди аҳолининг руҳияти ўзгарди. Шаънимизни ерга урмаслик, уялмаслик учун курашадиган бўлди. Ҳатто, болалар кўнглида ҳам орият пайдо бўлди. Бунинг ҳаммаси тартиб-интизомнинг изга тушишига, ахлоқ-одобнинг мустаҳкамлашига, пировардида, инсонийликнинг камол топишига катта ердам бермоқда.

Тўғури ФОЗИЛОВ, Пахтакор шаҳри «Тошкент» маҳалла кўмитаси раис.

Отагонлар дуоси

ЮРТИНИНГ БИР ПАРЧАСИ

Ота-боболаримиздан эшитганларнинг мулоҳазаси қилиб, шу хулосага келдикки, фуқаросининг дастурдомида бир бурда нонига, кўнглидаги чаканга кўл чўзган жамият узоққа бармас экан. «Ҳар бир кўнлик, бир сизир, бир бузоқ, бир тана, учта қўнли қўндан ортининг асрамасин!» деган ваҳимали тартиблар чиқиб, элнинг ризикини қийганига

Менинг умрим санъатнинг энг муқаддас даргоҳларидан бири — театр билан боғланган. Уттиз йилдан ошдикки, режиссёрлик қилиб келаман. Утган кўнларни, ўзимизнинг аҳолиимизни эсласам ҳам қулгим, ҳам ҳўрлигим келди. Москвада чиқадиган «Театр» деган журнал бўларди, ҳамма республикалар театрларининг иш режиссини белгилаб беради.

Минг қатла шукурки, истиклол шарофати билан санъатлик ҳаётида ҳам катта ўзгаришлар юз берди. Кейинги йилларда театримиз саҳнасида Рихсвий Муҳаммаджоновнинг «Давлат болалари», Ҳамзининг «Майсаранинг иши», Хуршидиннинг «Лайли ва Мажнун», Ҳайдар Муҳаммаднинг «Кўнглининг чинчи пиласи», татар адаби Тўфон Минининининг Ҳалима Худойбердиевга таржимасидаги «Алла», маҳаллий ижодкор Келди Қодирнинг «Жерлик» асарлари юртдошларимизга тақдим этилди.

Жамоатимизнинг ижодий режаслари кўп. Мустақиллик байрамига санъатимизнинг ранг-баранг турларини ўз ичига олган катта дастур тайёрляпмиз. Бу дастур ўз моҳиятига кўра Ўзбекистонимиз мустақиллигининг тароноси бўлади, деган умиддамиз.

Ғафур ҲАМИДУЛЛАЕВ, Юнус Ражабий номдаги Жиззах вилоят театрининг баш режиссёри, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист.

ФЕРМЕР—ЯРАТУВЧИ ДЕГАНИ

Онлайв фермер хўжалигимиз ташкил этилганига уч йил бўлди. Бозордан сотиб олинган 15 баш қорамол билан иш бошлаган эдик. Омаднинг бор экан, бугури юришиб кетди. Иккинчи йилдаёқ Саркисов номли давлат хўжалиги ҳисобига 30 тонна сўт ва 5 тонна гўшт топширдик. Утган хўжалик йилини ҳам шу тарзда яқунлади.

Ҳозир боқимизда 65 та қорамол бор, яримдан кўни соғини етиртган. Қўнларимизнинг соғини ҳам 100 дан ошиб кетди. Ярим йил ичиде давлатга топширган маҳсулотимиз ўтган бир йиллик миқдорига етай, деб қолди. Ҳали йилнинг охиригача кўп ақал бор. Сўт етиштиришини икки ҳиссага оширишни мўлжалляпмиз.

Мен онам — Улқон опа, турмуш ўртоғим — Муборак ва укам Уйғундан ниҳоятда миннатдорман. Чўнли хўжалигимиз барча ташвиш шу тўғтовимизнинг зиммасида. Лекин, улар қийинчиликларга қарамасдан астойдил меҳнат қилмоқдалар. Натжада ситирларимиздан соғиб олинадиган сўт миқдори кўнаймоқда. Гўштга, топшириладиган молларнинг тирик вази эса 400 килограммдан 750 килограммгача етаётир.

Давлат хўжалиги ҳисобидан ўн йил мудатта 36 гектар сувли ер олганмиз. Беда эканмиз. Дастлабки икки ўрмидан 250 тоннага яқин беда ичгани тайёрладик. Бизнинг муваффақиятларимизнинг асосий сирини — Саркисов номли давлат хўжалиги билан ҳамкорликни мустаҳкам йўлга қўйганимизда. Хўжалик қийналиб қолган пайтимизда ем-хашакдан ердам беради, техникадан, ўғитдан, сувдан қарашади. Бу йил ҳам арпа, хашакни давлатга олиш учун шартнома тузиб қўйганмиз. Биз ҳам ўз навбатида хўжалигининг ишга кўлимиздан келганга кўмаклашамиз. Бу ўзаро ердам умумимизга катта ердам бераётир.

Собир УСМОНОВ, Дўстлик туманидаги Саркисов номли давлат хўжалиги қошидаги фермер хўжалиги бошлари.

Мустақиллик шодибасига ҳамма жойда зўр иштиёқ билан тайёрларлик қўнликмоқда. Пахтакор тумани бадий ҳаваскорлари ҳам Ватанимизда бу миллий байрамнинг кўтаринки руҳда ўтказишга чоғланган. Жамоатчи фотомухбиримиз Умарали Қўшоқов туширган ушбу суратда туман маданият уюнда санъат ихлосмандларининг машъ пайти тасвирланган.

Саҳифа материалларини «Ўзбекистон овозининг» маъсус муҳбирлари Шухрат ЖАББОРОВ ва Баттиёр РИЗАЕВ тайёрлашди.

Сиз севган санъаткор

Айтишларча, ҳақиқий ҳофиз ҳақиқий кўшигини айтаётган чоти унинг юрак уриши зарби кўлар қазиб олаётган шактёрини билан баробар бўларкан. Фақатгина овоз кучайтиргич орқали тирикчилик қиладиганларга бу гапининг алоқаси йўқ, албетта...

«ЮРАК, СЕНСАН МЕНИНГ СОЗИМ...»

қайси шоир, адиблари дилнингизга яқин? Ойбекни севиб ўқийман. Абдуллажон, Эркин Воҳидовларнинг кўп шеърларини ёд биланман. Ёшим ўтган сари адабиётга мухаббатим чуқурлашяпти. — Ториғиз чиройли экан...

— Кўп тўй кўрган торларга ўшмайди... — Саҳна ҳам. Ҳофизнинг ҳаётини тўйларсиз тасаввур этиш қийин, ука. Тўйларимиз кўпаяверсин. Фақат ортинча дабба, исрофгарчилик, пул соғиналар тўхташади...

— Саволларини фалатини ажабланимиз. Айтигиз, ашула билан кўшиқнинг фарқи нимада? — Биринчидан, ашулани ҳар ким айта олмайдди. Ашула соҳиб, лиқоича билан айтадилар. Мамаст бува, Жўрчино ака, Эрка қори акалар катта сайилларда айтадилар...

— Қандайгина ур, «лирик хонанда», денг... — Ҳа, шундай Айниқса, Инобатхонини бошқача яхши кўрган. дейишди. Шоир оғаси уни ўғилболача кийинтириб олиб ёнида олиб юрар экан. Умсон Носирнинг шўх бўлган дейишди. Шўх одамнинг меҳри ҳам улғу бўлади. Визинг хонадонда шоир эсланган бирон бир кун йўқ. Инобатхон ҳар нарсалдан ақасининг бир жиҳатини топади...

— Қачон йўқласангизни бозорга кетдилар, дейишди... — Ҳа, бозор меннинг жун диллим. Олтириқлик турпурпур, қувалик аносурфурш, наманганлик олмасотар танишларим бор. Бозорга борсам, худди Кўқонга бориб келгандек кайфиятим яхши бўлади. Сизга ҳам маслаҳатим — ҳадеб хонада ўтиравермай бозор айлангиз...

— Бунинг учун чўнтак алмашганимиз зарур... — Харид қилиш шарт эмас, сўхбат пайтида бўласиз. Мавзунинг бари соҳоба. Фақат эришмасангиз бўлган. Бозор қўнғилиннинг гулборини ювади. Одамгарчиликни ўргатади. Бир мактабдек гап у... — Кеҳирасизу хонада халқини бозор хасисроқ дейишди. Сиз эса, бозорга кўп борар экансиз...

— Бу саволига жавоб тайёр. Оштингиз. Гар хасис олтиндан олса тўлдириб хирмонини, Жони чинқай ногаҳон ким эса бурда нонини... Хасис нимсаларга наҳаётин — хасислик қилиб имон...

Эл суйган санъаткор Комилжон Баротов билан суҳбатимиз шу саволдан бошланадиган бўлди.

— Мен суҳбатимиз бошланса керак деб тахмин қилиб бозор тайёрлаб қўйганим. Сиз бирдан юракка чағи солдингиз-а ука...

— Ҳа, нима ҳам дерди, юрак боғийди. У нотинч билан биргалашиб кўп қувончли ва ғуссални куйларни кеҳирдик бошдан. Баъзан тарс ёрилиб нетаман деган димлар ҳам бўлди. Чилади. Баъзан шўхрат кўзимни кўриб қилиб, эсанкираб мен уни қон қилган пайтларим бўлди. Чилади Худого шўр. Мана қирқ беш йилки, хонини қилмасам. Қўшиқ айтмасам юрак сиқилади. Де-ма, мабодо тилга кирса албатта, куйлайимиз, дейди-да...

— Ана энди болалигингизни гапириб беринг.

— Бундан ронпа-роса олтими йил муқаддам шаҳри Қўқонда турилган эканман. Онам Ёлгорхон аёллардан биринчи чағичи бўлганлар. Отам Баротбой ҳам ҳофиз, ҳам соҳоба ўтган эканлар. Икковлари ҳам Ҳамза Ҳамзада Нибзийнинг группасида хизмат қилганлар...

— Партдан саҳнага «саҳна» раҳбарингиз қачон рўй берган?

— Ун беш йилда. Амаким, маҳдум ҳофиз Муроджон Аҳмедов мени доирачига шогирдликка берганлар. Бир йил йил устозим Субҳонқул Муротовнинг хизматини қилиб, доирасини кўтариб юрдим. Ниҳоят, мен орзу қилган кун ҳам келди. Қўқонда катта сайида устозим билан ёнма-ён турб доира чалдим. Саҳнадан чиқсам онам йўлаб баргига босдилар. Бу секинч ешлари эди. «Авлодимизда давомчилик пайдо бўлди», деб пешонамдан ўпдилар. Муздаймон олиб бериб меҳрибонлик қилдилар.

— Уруш пайти ўсмир йилгизга экансиз...

— Ҳа, эсимда. Кўча-кўйда оча-ноҳор одамлар кўп. Бу вим Тўпа Пари Кўрзонини ёд билдирчи художу йўл эдилар. Хар кун ҳовлида катта қозон осиб оватқан пиширдилар ва ночор кўни қўшиқига тарқатардилар. Мен

Қизик қарийб ярим асрдан буён саҳнадан тушмай келатган элимиз ардоқли ҳофизларнинг юраги тилга кирса, нима дер экан! Қийналиб кетдим дерманки ёки ўрганиб қолдимми!...

дан айрилмасин. Хайри саволини бўлайлик. — Энди ўзимга келсак, қўли очик, улфатчиликни яхши кўрадиган одамман. Қўш уясида кўрганни қилади, дерманларидек. Бу одат йўрқадан теккан.

— Ҳа, тўғри. Беҳуда оғиз очмайман. Агар сал уриниб қолсам, уч-тўрт кун албатта оғзимга талқон солиб юраман. Ҳатто, димоғимда ҳам қўриғи қилмайман.

— Тўғриси айтигиз, эришчонсиз-йўқми? — Дангаса, эришчондан худо бозор дейишди.

— Мен саҳнада озорқ ўринган топан бўлсам фақат ўз меҳнатим туфайли топанман. Ҳозир ҳам меҳнатдан, тинмай иланишдан чекинганим йўқ.

— Бугунги издошларингизга шу маънода нима дердингиз? — Аввало, она юртига савдоқатли бўлишим. Мустанкил мамлакат олдин оғир шу димларда унинг қўнғилини кўриб, қорига ярашсин. Терини чағаллаб олибгина томошани бўлиб қилишмасин. Қолаверса, меҳнатдан чўчимасинлар. Ўзбекининг болиси деган шараф юнгила бўлиши. Агар ҳозир дунё бир айлиниб мен — Комилжон Баротов ёшгина йилгизча бўлиб қолсайдим...

— Ҳа, ўттиз тўққиз йилдан буён бирон марта йўл қондасини бугунгун йўқ. Фақат бир марта бабоб ҳўрсон урвориб анча пулга тушманман. Хўросови сал машҳурроқ экан, оғаси ундан инжини, худуллас, чўнғимиздан бориб бериб қутулганман...

— Дарвоқе, хўроз уриштирилган қандай қарайсиз? — Ие-ие, саволигиз қизик бўлди-ку?

— Тўғриси, тобим йўқ бунда ишларга. Айтишларча, айрим хўрозлар уришиб турмасан — ўлиб қолар экан, жанжалкаш одамларга ўхшаб. Ёқтимол, буни ўша хўроз «мутахассис»ларнинг ўзларининг тўқинишдир, ким билади.

— Қачон йўқласангизни бозорга кетдилар, дейишди... — Ҳа, бозор меннинг жун диллим. Олтириқлик турпурпур, қувалик аносурфурш, наманганлик олмасотар танишларим бор. Бозорга борсам, худди Кўқонга бориб келгандек кайфиятим яхши бўлади. Сизга ҳам маслаҳатим — ҳадеб хонада ўтиравермай бозор айлангиз...

— Ҳофиз оға, мухлисларингиз ва газетчиларга қандай тилакларингиз бор? — Омад ёр бўлсин, уларга. Бир-бирларига оқибатли бўлишсин. Оллоҳга минг шўкр, юртимиз тинч, юртбошимиз диниатин инсон, биздан фақат аҳиллик, ҳамжиҳатлик сўраляпти. Инсоф билан айтадиган бундан ортингиз яна нима керак, ахир?

— Бу йил газетангизнинг 75 йиллик тўғи нишонларини экан, Заҳматкаш ҳамкасбларингизга матонат ва маҳорат ёр бўлсин, дейман. Отаҳон газетамиз мустанкил мамлакатнинг ҳақиқий жарчиси бўлиб овози баралла янрайверсин!...

— Бозор иқтисодиётининг бирламчи шартини бу ҳисоб-китобнинг аниқ, пухта бўлишининг, — дейди Нарпай туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги раиси Х. Раззоқов. — Аммо бизда молиявий интизом йўлга қўйилмапти. Мисол учун шу йил 22 тоннадан кўп пилла топширдик. 300 онла банд бўлди бу иш билан. Лекин ҳаузгача шу маҳсулот учун пулимизни ололмайдим. Фақат пилла эмас, топширилатган мевачева, галла учун ҳам пулин ўз вақтида олишини иложи йўқ. Турли баҳоналарини рўйқат қилишди.

— Бозор иқтисодиётининг бирламчи шартини бу ҳисоб-китобнинг аниқ, пухта бўлишининг, — дейди Нарпай туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги раиси Х. Раззоқов. — Аммо бизда молиявий интизом йўлга қўйилмапти. Мисол учун шу йил 22 тоннадан кўп пилла топширдик. 300 онла банд бўлди бу иш билан. Лекин ҳаузгача шу маҳсулот учун пулимизни ололмайдим. Фақат пилла эмас, топширилатган мевачева, галла учун ҳам пулин ўз вақтида олишини иложи йўқ. Турли баҳоналарини рўйқат қилишди.

— Бозор иқтисодиётининг бирламчи шартини бу ҳисоб-китобнинг аниқ, пухта бўлишининг, — дейди Нарпай туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги раиси Х. Раззоқов. — Аммо бизда молиявий интизом йўлга қўйилмапти. Мисол учун шу йил 22 тоннадан кўп пилла топширдик. 300 онла банд бўлди бу иш билан. Лекин ҳаузгача шу маҳсулот учун пулимизни ололмайдим. Фақат пилла эмас, топширилатган мевачева, галла учун ҳам пулин ўз вақтида олишини иложи йўқ. Турли баҳоналарини рўйқат қилишди.

— Бозор иқтисодиётининг бирламчи шартини бу ҳисоб-китобнинг аниқ, пухта бўлишининг, — дейди Нарпай туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги раиси Х. Раззоқов. — Аммо бизда молиявий интизом йўлга қўйилмапти. Мисол учун шу йил 22 тоннадан кўп пилла топширдик. 300 онла банд бўлди бу иш билан. Лекин ҳаузгача шу маҳсулот учун пулимизни ололмайдим. Фақат пилла эмас, топширилатган мевачева, галла учун ҳам пулин ўз вақтида олишини иложи йўқ. Турли баҳоналарини рўйқат қилишди.

— Бозор иқтисодиётининг бирламчи шартини бу ҳисоб-китобнинг аниқ, пухта бўлишининг, — дейди Нарпай туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги раиси Х. Раззоқов. — Аммо бизда молиявий интизом йўлга қўйилмапти. Мисол учун шу йил 22 тоннадан кўп пилла топширдик. 300 онла банд бўлди бу иш билан. Лекин ҳаузгача шу маҳсулот учун пулимизни ололмайдим. Фақат пилла эмас, топширилатган мевачева, галла учун ҳам пулин ўз вақтида олишини иложи йўқ. Турли баҳоналарини рўйқат қилишди.

— Бозор иқтисодиётининг бирламчи шартини бу ҳисоб-китобнинг аниқ, пухта бўлишининг, — дейди Нарпай туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги раиси Х. Раззоқов. — Аммо бизда молиявий интизом йўлга қўйилмапти. Мисол учун шу йил 22 тоннадан кўп пилла топширдик. 300 онла банд бўлди бу иш билан. Лекин ҳаузгача шу маҳсулот учун пулимизни ололмайдим. Фақат пилла эмас, топширилатган мевачева, галла учун ҳам пулин ўз вақтида олишини иложи йўқ. Турли баҳоналарини рўйқат қилишди.

— Бозор иқтисодиётининг бирламчи шартини бу ҳисоб-китобнинг аниқ, пухта бўлишининг, — дейди Нарпай туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги раиси Х. Раззоқов. — Аммо бизда молиявий интизом йўлга қўйилмапти. Мисол учун шу йил 22 тоннадан кўп пилла топширдик. 300 онла банд бўлди бу иш билан. Лекин ҳаузгача шу маҳсулот учун пулимизни ололмайдим. Фақат пилла эмас, топширилатган мевачева, галла учун ҳам пулин ўз вақтида олишини иложи йўқ. Турли баҳоналарини рўйқат қилишди.

— Бозор иқтисодиётининг бирламчи шартини бу ҳисоб-китобнинг аниқ, пухта бўлишининг, — дейди Нарпай туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги раиси Х. Раззоқов. — Аммо бизда молиявий интизом йўлга қўйилмапти. Мисол учун шу йил 22 тоннадан кўп пилла топширдик. 300 онла банд бўлди бу иш билан. Лекин ҳаузгача шу маҳсулот учун пулимизни ололмайдим. Фақат пилла эмас, топширилатган мевачева, галла учун ҳам пулин ўз вақтида олишини иложи йўқ. Турли баҳоналарини рўйқат қилишди.

— Бозор иқтисодиётининг бирламчи шартини бу ҳисоб-китобнинг аниқ, пухта бўлишининг, — дейди Нарпай туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги раиси Х. Раззоқов. — Аммо бизда молиявий интизом йўлга қўйилмапти. Мисол учун шу йил 22 тоннадан кўп пилла топширдик. 300 онла банд бўлди бу иш билан. Лекин ҳаузгача шу маҳсулот учун пулимизни ололмайдим. Фақат пилла эмас, топширилатган мевачева, галла учун ҳам пулин ўз вақтида олишини иложи йўқ. Турли баҳоналарини рўйқат қилишди.

— Бозор иқтисодиётининг бирламчи шартини бу ҳисоб-китобнинг аниқ, пухта бўлишининг, — дейди Нарпай туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги раиси Х. Раззоқов. — Аммо бизда молиявий интизом йўлга қўйилмапти. Мисол учун шу йил 22 тоннадан кўп пилла топширдик. 300 онла банд бўлди бу иш билан. Лекин ҳаузгача шу маҳсулот учун пулимизни ололмайдим. Фақат пилла эмас, топширилатган мевачева, галла учун ҳам пулин ўз вақтида олишини иложи йўқ. Турли баҳоналарини рўйқат қилишди.

— Бозор иқтисодиётининг бирламчи шартини бу ҳисоб-китобнинг аниқ, пухта бўлишининг, — дейди Нарпай туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги раиси Х. Раззоқов. — Аммо бизда молиявий интизом йўлга қўйилмапти. Мисол учун шу йил 22 тоннадан кўп пилла топширдик. 300 онла банд бўлди бу иш билан. Лекин ҳаузгача шу маҳсулот учун пулимизни ололмайдим. Фақат пилла эмас, топширилатган мевачева, галла учун ҳам пулин ўз вақтида олишини иложи йўқ. Турли баҳоналарини рўйқат қилишди.

— Бозор иқтисодиётининг бирламчи шартини бу ҳисоб-китобнинг аниқ, пухта бўлишининг, — дейди Нарпай туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги раиси Х. Раззоқов. — Аммо бизда молиявий интизом йўлга қўйилмапти. Мисол учун шу йил 22 тоннадан кўп пилла топширдик. 300 онла банд бўлди бу иш билан. Лекин ҳаузгача шу маҳсулот учун пулимизни ололмайдим. Фақат пилла эмас, топширилатган мевачева, галла учун ҳам пулин ўз вақтида олишини иложи йўқ. Турли баҳоналарини рўйқат қилишди.

— Бозор иқтисодиётининг бирламчи шартини бу ҳисоб-китобнинг аниқ, пухта бўлишининг, — дейди Нарпай туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги раиси Х. Раззоқов. — Аммо бизда молиявий интизом йўлга қўйилмапти. Мисол учун шу йил 22 тоннадан кўп пилла топширдик. 300 онла банд бўлди бу иш билан. Лекин ҳаузгача шу маҳсулот учун пулимизни ололмайдим. Фақат пилла эмас, топширилатган мевачева, галла учун ҳам пулин ўз вақтида олишини иложи йўқ. Турли баҳоналарини рўйқат қилишди.

— Бозор иқтисодиётининг бирламчи шартини бу ҳисоб-китобнинг аниқ, пухта бўлишининг, — дейди Нарпай туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги раиси Х. Раззоқов. — Аммо бизда молиявий интизом йўлга қўйилмапти. Мисол учун шу йил 22 тоннадан кўп пилла топширдик. 300 онла банд бўлди бу иш билан. Лекин ҳаузгача шу маҳсулот учун пулимизни ололмайдим. Фақат пилла эмас, топширилатган мевачева, галла учун ҳам пулин ўз вақтида олишини иложи йўқ. Турли баҳоналарини рўйқат қилишди.

— Бозор иқтисодиётининг бирламчи шартини бу ҳисоб-китобнинг аниқ, пухта бўлишининг, — дейди Нарпай туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги раиси Х. Раззоқов. — Аммо бизда молиявий интизом йўлга қўйилмапти. Мисол учун шу йил 22 тоннадан кўп пилла топширдик. 300 онла банд бўлди бу иш билан. Лекин ҳаузгача шу маҳсулот учун пулимизни ололмайдим. Фақат пилла эмас, топширилатган мевачева, галла учун ҳам пулин ўз вақтида олишини иложи йўқ. Турли баҳоналарини рўйқат қилишди.

— Бозор иқтисодиётининг бирламчи шартини бу ҳисоб-китобнинг аниқ, пухта бўлишининг, — дейди Нарпай туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги раиси Х. Раззоқов. — Аммо бизда молиявий интизом йўлга қўйилмапти. Мисол учун шу йил 22 тоннадан кўп пилла топширдик. 300 онла банд бўлди бу иш билан. Лекин ҳаузгача шу маҳсулот учун пулимизни ололмайдим. Фақат пилла эмас, топширилатган мевачева, галла учун ҳам пулин ўз вақтида олишини иложи йўқ. Турли баҳоналарини рўйқат қилишди.

— Бозор иқтисодиётининг бирламчи шартини бу ҳисоб-китобнинг аниқ, пухта бўлишининг, — дейди Нарпай туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги раиси Х. Раззоқов. — Аммо бизда молиявий интизом йўлга қўйилмапти. Мисол учун шу йил 22 тоннадан кўп пилла топширдик. 300 онла банд бўлди бу иш билан. Лекин ҳаузгача шу маҳсулот учун пулимизни ололмайдим. Фақат пилла эмас, топширилатган мевачева, галла учун ҳам пулин ўз вақтида олишини иложи йўқ. Турли баҳоналарини рўйқат қилишди.

— Бозор иқтисодиётининг бирламчи шартини бу ҳисоб-китобнинг аниқ, пухта бўлишининг, — дейди Нарпай туманидаги «Октябрь» жамоа хўжалиги раиси Х. Раззоқов. — Аммо бизда молиявий интизом йўлга қўйилмапти. Мисол учун шу йил 22 тоннадан кўп пилла топширдик. 300 онла банд бўлди бу иш билан. Лекин ҳаузгача шу маҳсулот учун пулимизни ололмайдим. Фақат пилла эмас, топширилатган мевачева, галла учун ҳам пулин ўз вақтида олишини иложи йўқ. Турли баҳоналарини рўйқат қилишди.

Мухтор ШОХОНОВ,

12 — 3 = ?

Сен туғилган, қирларидан бургут учган аймоқини, Ўтмишда хон бошқарибди, қайсар аммо гайратли. Юрт шоҳида юрса агар, у баргида ўйнабди, Не ўйласа, муродига асло етмай қўймабди. Ошқор қилмай кўп ишининг сеҳрини, Ватанининг ҳимоясин, обрўсию муҳрини. Бир кўтарай деб қўлдаги қилчани кўп ўйнатди Ва хонликка бир янгилки киритмоқни ўйлабди. Аммо шўрлик етмаса ҳам яхши, ёмон фарқида, Тонгда шундай олий фармон тарқатибди халқига: «Қўлдан иш келмаслигини сезар эдик бурундан, Ешлар иши чала дея ҳисоблансин бугундан. Чалаликдан элимизнинг насбаси сочилар, Шунинг учун ҳамма беку қозилар Ҳамда лашкарбошилар Ишини ҳалол ўтаган Фақатгина оппоқ соқол кексалардан сайлансин, Хонларингиз уларнинг тирноғидан айлансин!» Хон бечора ўз айтган, билганидан қолмасдан, Ешлик даврини афзаллигини инобатга олмасдан, Кексаларга боғлаб оруз-умидин Еш ўсимлар тарбиясини унутди. Ешлик элга тўқдимни қалб қўриғи? Ишонсизлик маҳкам боғлаб қўйди юртнинг қўлини. Ингирма бешта келса ҳамки, тотимли Ўз оқватини йиғлаб ичар бебурлар ҳам топилди. Минг достонга лойиқ буюк эл эди-я, бойқуши Чинқириниб, кўпайиброқ қолдимиз мунг, қайғуси? Душман номини эшитишса эшикдан Буй кўрсатди қочоқлар ҳам тешикдан. Еш кўртанинг шоҳида йил мизгаб, Пайдо бўлди қаёқдан имонсизлик? Таниб бўлмас қилди-ку элин бутун Ешлик чоғига қилинган ишонсизлик. Хон қизариб ўйга толди: «Сал ён берсам юрағай... Хонлигининг устуларини яна минг йил қуламай Турсин десанг, ҳаракат қил, ҳаракат, Галла ё — ҳалокат! Йиқ-йўқ, тавба! Юриш қилай қўғирчоқдай кичик қўшини давлатга, Қолисин бир рафатла!» Божаларини бароқлардек, ўзин албат шер билиб, Уруш қилиб кўрган эди, қолди қаттиқ енгилди. Тақдирини ҳам кўп-да қалтич ҳазили, Энди мана, ёнида минг эриқлар, Қайта-қайта кўздан ёш тиркирар. Кўрсин энди, кўрсин энда ўнқанд, Бир кундаёқ армоқлар бир-бир учиб қўздан, Ўз тўғноҳини ўзи оқлаб оломай,

Тополмадинг, — деди амир келиб унинг қошига, Ажал-булут тўнғач хоннинг бошига, Бир ёш йигит олди чинди: — Бир эдингиз кўрган кўп қарининг, Сизнингча энг олий жазо, амирим, Бўлса керак ўлишда? Олий жазо — тирик қолиб ўзининг Татом қилиб тўзимни, Хатосини ўз кўн-ла кўришда. Яна уни тузатмоқ-чу Қўлда имкон йўқлиғига қўйишда. Улуғ амир! Ўзингизга бари маълум азалдан Ҳеч ким қочиб қутулолмас ажалдан... Қўл-оёқдан қиланларини ечангиз Ва хонимиз гуноҳидан кечсангиз, Бу жумбоқнинг жавобини мен айтардим. — Хўш, келмади илтимосинг қайтаргим. Негаки, ёш келмади ҳам шунчага Еқтирмайман тош отмоқини гунчага. Толмас экан билангиз...

Майли, ўғлим, бўлсин сенинг тилагинг. — Раҳмат, амир! Сезар бари мурғар қалб, Топишмоғингиз аммо ача мураккаб. Сираси шу, жумбоқ деб ҳам бўлмайди, Табиатнинг қонуни бу, уни билган — ўлмайди. Агар, агар ўн иккидан учин олсан, Ҳеч нима ҳам қолмайди. Ойлар — йилнинг фарзанди Эканлигини билиб олар айём бу. Ҳаммага ҳар йилнингиз Ўн икки ойдан иборатлиги аён-ку. Баҳор эса Табиатнинг мард полковни бахти бор. Бўлмас сира ҳеч ким ундай бахтиёр. Билишмайди, билишмайди қўллари Ешлик эса инсоният қўлками. Шу бир кўлман Ошмаса тар бир ойдан, Айрилмасин бор маъносин — чиройдан? Дини эзиб узилган умид — ўнқилар, Айна баҳор қўлағамас олмалару ўриклар Қолган тўққиз ойда биз Ундан ҳосил кутинишимиз мумкинми? Қанча қолиб, ўртансанг ҳам мулкинги Унга қарши топиш қийин куч-ҳайла. Қаранг, амир, тўққиз ойнинг тақдирини Борлиқ экан уч ойда! Табиатнинг қонуни бу — бунинг билган ўлмайди. Шу бондан ўн иккидан ҳеч қачон Учин олиб бўлмайди. Ким олса-тар, кўр бўлар, Кўр бўлмаса мана шу Хонимиздай шешонаси шўр бўлар. Ўшамайди ботираққа қўзи, йўқ, «Ким ўзи бу фикри — қилчи, сўзи — ўқ?!» Аламзада хон бечора қўзининг Ости билан қарасани, не ажаб Таниб қолди отбоқарини ўзининг. Эса тушиб ўтган-кетган ишлари Хон бечора бармоғини тишлади. «Тамом, тамом ўлкиммакмен, ўлкиман, Қўшн бошлар алпарини Оғилга қанаб келибман. Қанотлар кўрди феълим торлигини, Хўрладимов йигитларнинг Билмай туриб норлигини...» Жуда-жуда кеҳроқ кирган ақлнинг Қайғусидан оғир азов бормикин?!

Қозоқ тилидан Маҳкам УМАР таржимаси.

Хон бечора ўтирибди тутқунда Олов ичра қолиб кетган оролдай. «О, энг бахтли қуларининг пастта тушид пардаси, Қора ерга кирсам ҳам-ки, эсдан чиқмас зарбаси!» Ана шу пайт ҳеч кимнинг ҳам ҳақини Еб кўрмаган қолиб элининг оқ соқолли ҳокими Хонга айтиди: — Чиранганинг қарамасдан кучингга, Қалай, чолим, кеб қолдингми хўшингга? Топишмоқ бор сенга айтлар, агар топсанг жавобини Озодсан сен, шу бўлсинки сенга қилган савобини Тополмасанг, ўтишинг ҳақ бу дунёдан армонда, Нима қолар ўн иккидан агар учин олганда? Худди ҳозир ўлмоқчидек туюлиб, Ўлтирдангиз қунончи: — Унда тўққиз қолади-ку, — деб қулди Бойбачаси ўғил топгандай суюниб. — Қилмадинг, рост, эзмалик, Аммо сенда ауқолиқни сезмадик.

— Ҳа, тўғри. Беҳуда оғиз очмайман. Агар сал уриниб қолсам, уч-тўрт кун албатта оғзимга талқон солиб юраман. Ҳатто, димоғимда ҳам қўриғи қилмайман.

— Тўғриси айтигиз, эришчонсиз-йўқми? — Дангаса, эришчондан худо бозор дейишди.

— Мен саҳнада озорқ ўринган топан бўлсам фақат ўз меҳнатим туфайли топанман. Ҳозир ҳам меҳнатдан, тинмай иланишдан чекинганим йўқ.

— Бугунги издошларингизга шу маънода нима дердингиз? — Аввало, она юртига савдоқатли бўлишим. Мустанкил мамлакат олдин оғир шу димларда унинг қўнғилини кўриб, қорига ярашсин. Терини чағаллаб олибгина томошани бўлиб қилишмасин. Қолаверса, меҳнатдан чўчимасинлар. Ўзбекининг болиси деган шараф юнгила бўлиши. Агар ҳозир дунё бир айлиниб мен — Комилжон Баротов ёшгина йилгизча бўлиб қолсайдим...

— Ҳа, ўттиз тўққиз йилдан буён бирон марта йўл қондасини бугунгун йўқ. Фақат бир марта бабоб ҳўрсон урвориб анча пулга тушманман. Хўросови сал машҳурроқ экан, оғаси ундан инжини, худуллас, чўнғимиздан бориб бериб қутулганман...

— Дарвоқе, хўроз уриштирилган қандай қарайсиз? — Ие-ие, саволигиз қизик бўлди-ку?

— Тўғриси, тобим йўқ бунда ишларга. Айтишларча, айрим хўрозлар уришиб турмасан — ўлиб қолар экан, жанжалкаш одамларга ўхшаб. Ёқтимол, буни ўша хўроз «мутахассис»ларнинг ўзларининг тўқинишдир, ким билади.

— Қачон йўқласангизни бозорга кетдилар, дейишди... — Ҳа, бозор меннинг жун диллим. Олтириқлик турпурпур, қувалик аносурфурш, наманганлик олмасотар танишларим бор. Бозорга борсам, худди Кўқонга бориб келгандек кайфиятим яхши бўлади. Сизга ҳам маслаҳатим — ҳадеб хонада ўтиравермай бозор айлангиз...

— Ҳофиз оға, мухлисларингиз ва газетчиларга қандай тилакларингиз бор? — Омад ёр бўлсин, уларга. Бир-бирларига оқибатли бўлишсин. Оллоҳга минг шўкр, юртимиз тинч, юртбошимиз диниатин инсон, биздан фақат аҳиллик, ҳамжиҳатлик сўраляпти. Инсоф билан айтадиган бун